

ŠTEFANOVI BAŠTOVANSKÉMU

Bratislava 19. marca 1947

18. t. m. rokoval Zbor povereníkov o spôsoboch udeľovania štátneho občianstva osobám nemeckej a maďarskej národnosti. Prikladám správu, ktorú povereník vnútra o tejto veci predložil. Výsledkom debaty, ktorá sa rozprúdila po správe povereníka vnútra, bolo uznesenie, podľa ktorého:

1. Zrušujú sa všetky štátne občianstvá udelené osobám nemeckej a maďarskej národnosti, ktoré neboli vystavené so súhlasom Povereníctva vnútra.

2. V tých prípadoch, v ktorých boli udelené štátne občianstvá so súhlasom Povereníctva vnútra, môžu sa tieto podrobiť revízii, ak sa vyskytnú proti osobám, ktorým štátne občianstvo bolo udelené, okolnosti podvracajúce možnosť dať im štátne občianstvo podľa dekrétu prezidenta Republiky 33/45.

Ide teda o to, aby vo všetkých takých prípadoch, pri ktorých rozličnými umelými zásahmi vymohlo sa na Povereníctve vnútra dobrozdanie pre udelenie štátneho občianstva len preto, aby bol dotýčným ponechaný majetok alebo aby sa uchránili pred vysídlením, predložili sa Povereníctvu (povereníkovi) vnútra údaje, ktoré môžu sa alebo musia podľa prezidentského dekrétu 33/45 vziať do úvahy.

Navrhujem, aby sa o tejto veci inštruovali naši Ľudia a aby sami pomáhali povereníkovi vnútra, ktorý si sám vyhradil podpisovanie dobrozdaní Povereníctva, postupovať v týchto veciach podľa dekrétu prezidenta Republiky.

Povereník sa ponosoval, že zo zdola, t. j. od okresných národných výborov, dostáva hromadné a len priaznivé návrhy, okrem toho všetky doteraz vydané povolenia Povereníctva pre udelenie výnimky sú doložené dobrozdaním VII. odboru, ktorý si má ešte raz vyšetriť údaje v návrhoch pre Povereníctvo vnútra predložené. V takých prípadoch, keď VII. odbor

namieta čokoľvek proti udeleniu štát. občianstva, Povereníctvo vnútra povolenie nevydá.

Treba zväziť všetky tieto okolnosti, podľa nich dať inštrukcie našim ľuďom, aby pomáhali pri celej tejto akcii a nespoliehali sa na to, že špička bude rozhodovať spravodlivo, keď materiálie, na základe ktorých rozhodovať môže, sú buď falošné buď veľmi zhovievavo vyhotovované.

L. Novomeský

Štefan Baštovanský (1910—1952), člen skupiny Ročník 1910, prispievateľ DAVu. Po r. 1939 sa zapojil do odbojovej činnosti, v r. 1942-43 člen IV. ileg. ústredného vedenia KSS, na jar 1943 zatknutý. Účastník SNP, od apríla 1945 oblastný tajomník KSS v Bratislave, od augusta 1945 gen. tajomník, od 1951 tajomník ÚV KSS.

Prezidentský dekrét č. 33/1945 odobral čs. štátne občianstvo všetkým Maďarom v ČSR. Postupne však občianstvo získavali nielen antifašisti a odbojáři, prípadne reslovakizanti, ale ako vyplýva z listu, aj iní obyvatelia maďarskej národnosti. Po Februári 1948 sa zastavila nielen výmena obyvateľov medzi ČSR a Maďarskom, príslušníci maďarskej národnosti nadobudli všetky občianske práva. Už 7. III. 1948 sa pri ÚV KSS vytvorila Maďarská komisia. 16. IV. 1949 ČSR a MLR uzavreli zmluvu o priateľstve, spolupráci a vzájomnej pomoci. Tak sa skoncovalo so stavom, ktorý bol dôsledkom predvojnových a vojnových udalostí.